

L'anàlisi de l'impacte social de la ciència és ja una realitat a Barcelona

Marta Soler

Barcelona va reunir, per primera vegada en la història de la ciència, totes les disciplines científiques en un únic espai de debat sobre l'impacte social de la recerca, a la Social Impact Science Conference, SIS2016. Aquest precedent va establir les bases per posar la ciència al servei de la societat, i va contribuir a impulsar la transformació de la investigació científica a través d'eines que permetin veure les millores socials originades pels projectes de recerca. La capacitat de generar impacte social implica que el coneixement científic estigui a l'abast de tothom, com a manera democràtica i dialògica de funcionar i com una manera de contribuir a la millora de la vida de les persones i de la societat en general. Aquesta nova manera de funcionar és ja una realitat, que està suposant un canvi cultural i social sobre les formes tradicionals de fer investigació.

L'impacte social de la recerca es produeix quan els resultats de les recerques, publicats i difosos i que han estat transferits a una política, un programa o un producte, produeixen millores en relació amb els objectius marcats per la societat.

L'anàlisi de l'impacte social és una de les principals demandes més urgents de la societat en totes les disciplines científiques. Encara que continua sent una tasca complicada, a causa de la manca de precedents i d'estudis en aquesta línia, ja s'han començat a fer passos significatius en aquesta avaluació, per avançar cap a un impacte real que repercuteixi directament en la millora de les condicions de vida. A la Social Impact Science Conference (SIS2016) també es va debatre sobre la recerca que fa possible aquest impacte social (*research enabling social impact*, RESI), de manera que es valori no només aquella recerca que ha repercutit directament en una millora, sinó tots els passos previs, sovint fallits, que han estat necessaris.

Són ja nombroses les universitats, les institucions i els centres de recerca que estan preocupats per l'impacte social dels seus projectes de recerca i cerquen la manera d'avaluar-lo, reconèixer-lo i difondre'l. Arran d'aquesta necessitat, es crea el repositori SIOR (Social Impact Open Repository: <http://www.ub.edu/sior/sior.php>), liderat pel centre de recerca CREA (Community of Research on Excellence for All) de la Universitat de Barcelona, en el marc del projecte «IMPACT-EV, evaluating the impact and outcomes of European social sciences and humanities research» (FP7, de la Comissió Europea). SIOR és el primer repositori mundial d'accés obert sobre l'impacte social de la recerca, en què ciutadans, institucions, investigadors i organismes de finançament poden trobar-hi evidències concretes sobre l'impacte social obtingut per projectes d'investigació o línies de recerca de totes les disciplines científiques. La iniciativa SIOR neix a partir de la necessitat social i política de connectar-se amb els projectes científics per tal de valorar-ne l'impacte social i conèixer-los, afavorint la transparència de la ciència i potenciant els sistemes d'accés obert. És així com el nou repositori esdevé una eina inèdita, i significa el primer gran registre sobre impacte social a escala internacional. En aquest repositori, investigadors o institucions de recerca proporcionen evidències del seu impacte amb dades concretes, a partir d'informes, publicacions, bases de dades, etc. No obstant això, una de les rellevàncies principals del SIOR és l'objectiu d'oferir no tan sols una descripció de les evidències d'impacte social, sinó també mostrar contribucions que poden esdevenir eines

Conferència «Gender in science» amb Ada Yonath i Lúcia Puigvert en el SIS2016. Imatge de Cristina Pulido.

útils per als investigadors per tal de millorar l'impacte de les seves actuals i futures recerques.

En aquest context, el passat mes de juliol de 2016 es van reunir més de dos-cents investigadors i investigadores de diferents disciplines i universitats d'arreu del món, representants d'agències de recerca com la National Science Foundation o la Direcció General de Recerca de la Comissió Europea, plataformes d'accés obert com ORCID i editorials de prestigi com Nature, Thompson Reuters o Plos. El congrés SIS2016 va tenir les conferències del Premi Nobel de Física, François Englert; la doctora Ada Yonath, Premi Nobel de Química, i el doctor Harald zur Hausen, Premi Nobel de Medicina. Aquest congrés, que ja s'ha convertit en una fita triennial, ha suposat un important pas endavant a escala social, científica i política, i ha marcat els paràmetres internacionals sobre els quals cal mesurar la recerca. •

Marta Soler (Vilanova i la Geltrú, 1970) és professora de sociologia a la Universitat de Barcelona i directora del CREA. És editora de la revista *International Sociology*, membre del Comitè Executiu de l'Associació Europea de Sociologia (ESA), membre de la Junta de Govern EASSH (Aliança Europea per a les Ciències Socials i Humanitats) i membre de la Junta de l'Associació Catalana de Sociologia, filial de l'Institut d'Estudis Catalans. Entre 2014 i 2016 va ser l'única investigadora al Consell d'Administració de la Plataforma ORCID. Va obtenir el doctorat a la Universitat de Harvard el 2001 i, de retorn a Barcelona, ha dirigit projectes de recerca sobre l'anàlisi dels actes comunicatius i la seva conseqüència en les desigualtats i la violència de gènere. Aquest treball s'exposa al seu llibre amb el filòsof John Searle *Llenguatge i ciències socials* (2004). Actualment és la investigadora principal del projecte H2020 Solidus, el qual analitza els actes de solidaritat durant la crisi a Europa. A més, participa en la coordinació del projecte FP7 IMPACT-EV sobre l'avaluació de l'impacte de la recerca.